

експертизі : матеріали міжвідом. наук.-практ. конф. (Київ, 25 листоп. 2021 р.). Київ : НАВС, 2021. С. 334-336.

2. Одерій О. В. Теорія і практика розслідування злочинів проти довкілля: монографія. Харків : Діса-плюс, 2015. 528 с.

3. Правила промислового рибальства у внутрішніх рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах): наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 10.04.2023 р. № 785. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0665-23#n15>

Ламах Кирило Тарасович,
аспірант відділу аспірантури
і докторантури Національної
академії Служби безпеки України

СУЧАСНА МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ДОТРИМАННЯ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ УЧАСНИКІВ НЕГЛАСНОЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розслідування кримінальних правопорушень та встановлення осіб, що їх вчинили, є одним з головних завдань, що стоять перед органами досудового розслідування. На даний час можна з цілковитою впевненістю заявити, що у сучасному світі така діяльність правоохоронних органів без використання ними негласних засобів і способів отримання доказової інформації є неможливою. Одним із шляхів вирішення існуючих в практиці розслідування злочинів проблем використання під час доказування за кримінальними провадженнями інформації, отриманої в негласний спосіб стороною обвинувачення, є включення до норм кримінального процесуального законодавства положень, присвячених негласним слідчим (розшуковим) діям як важливим засобам процесуальної й криміналістичної діяльності слідчого, детектива та прокурора.

Різноманітні аспекти підготовки, проведення негласних процесуальних дій та використання їх результатів у кримінальному судочинстві були й продовжують залишатися предметом жвавих дискусій науковців і практиків та численних наукових досліджень. Наукове пізнання будь-якого об'єкта передбачає потребу наявності в дослідника певного інструментарію – методології дослідження. Ґрунтовний аналіз предмета дослідження – дотримання прав особи під час

проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у доказуванні, розкриття його змісту і механізму реалізації неможливі без наукового опрацювання питань методологічного підґрунтя. Методологію юридичної науки визначають як систему підходів і методів, способів і засобів наукового дослідження [1, с. 181]. За допомогою вказаної системи здійснюється створення сучасного синтезу всіх здобутих наукових знань, що допоможе забезпечити у найповнішому обсязі досягнення відповідної науки в практичних цілях.

Методологія наукового дослідження проблем дотримання прав та законних інтересів учасників кримінального провадження під час використання слідчим, прокурором можливостей негласної процесуальної діяльності по суті є системою взаємопов'язаних підходів, принципів, методів і прийомів емпіричного та теоретичного пізнання дійсності, спрямованих, на систематизацію існуючих й отримання нових знань, що охоплюються предметом дослідження. Як зазначають вітчизняні науковці, формування сучасної методологічної парадигми теорії кримінального процесуального права повинно відбуватися з урахуванням досягнень як науки кримінального процесуального права, так і інших наук та теорій – філософії, логіки, соціології, психології, лінгвістики, теорії інформації тощо, розробки яких дозволяють комплексно підійти до розкриття її предмету [2, с. 185]. Для виконання завдань, що стоять перед дослідниками проблем дотримання прав учасників негласної процесуальної діяльності та залучених до проведення негласних слідчих (розшукових) дій осіб, важливим є пізнання й використання в науковій розвідці насамперед досягнень науки кримінального процесуального права, криміналістики, теорії оперативно-розшукової та контррозвідувальної діяльності.

Слід зазначити, що сьогодні актуальність розробки проблем методології проблем кримінального процесуального права пов'язана із широкомасштабними та де в чому навіть кардинальними змінами у вітчизняному кримінальному процесуальному законодавстві, що покликані привести його у відповідність до сучасних європейських і міжнародних стандартів кримінального судочинства. Крім того, це викликано також і стрімким розвитком науково-технічної революції, швидким оновленням знань, збільшенням обсягу наукової та науково-технічної інформації, що потребує не тільки уточнення, а й

перегляду в кримінальній процесуальній доктрині основних понять і категорій за допомогою оновленої методології [3, с. 285–310].

Безумовно, основою наукового дослідження дотримання прав особи при проведенні НСРД мають слугувати численні прийдешні й сучасні теоретичні напрацювання, а головне – чинне в Україні не лише кримінальне процесуальне законодавство, а й відповідні норми законодавства про оперативно-розшукову й контррозвідувальну діяльність та певні відомчі й міжвідомчі нормативні документи, практика вітчизняного, зарубіжного судочинства, Європейського суду з прав людини. Виявлення й вивчення сутності такого інтегрованого об'єкта дасть змогу забезпечити методологічну, термінологічну та інформаційну єдність дослідження у сфері забезпечення та дотримання прав особи в ході досудового розслідування кримінальних правопорушень, а також сприятиме об'єднанню в цілісну систему тих знань, крізь призму яких здійснюється аналіз різних сторін цього об'єкта.

Список використаних джерел

1. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави: навч. посібник. 9-е вид., зі змінами. Львів: Край, 2007. 192 с.
2. Ковальчук С.О. Методологія вчення про речові докази у кримінальному процесі. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Журнал. Серія Право*. 2017. № 4(16).
3. Murzanovska A.V. The main tendencies of the development of the science of criminal procedure in Ukraine in the current conditions. Legal science and education in Ukraine and EU countries: a paradigm shift: Collective monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2021. 488 p.